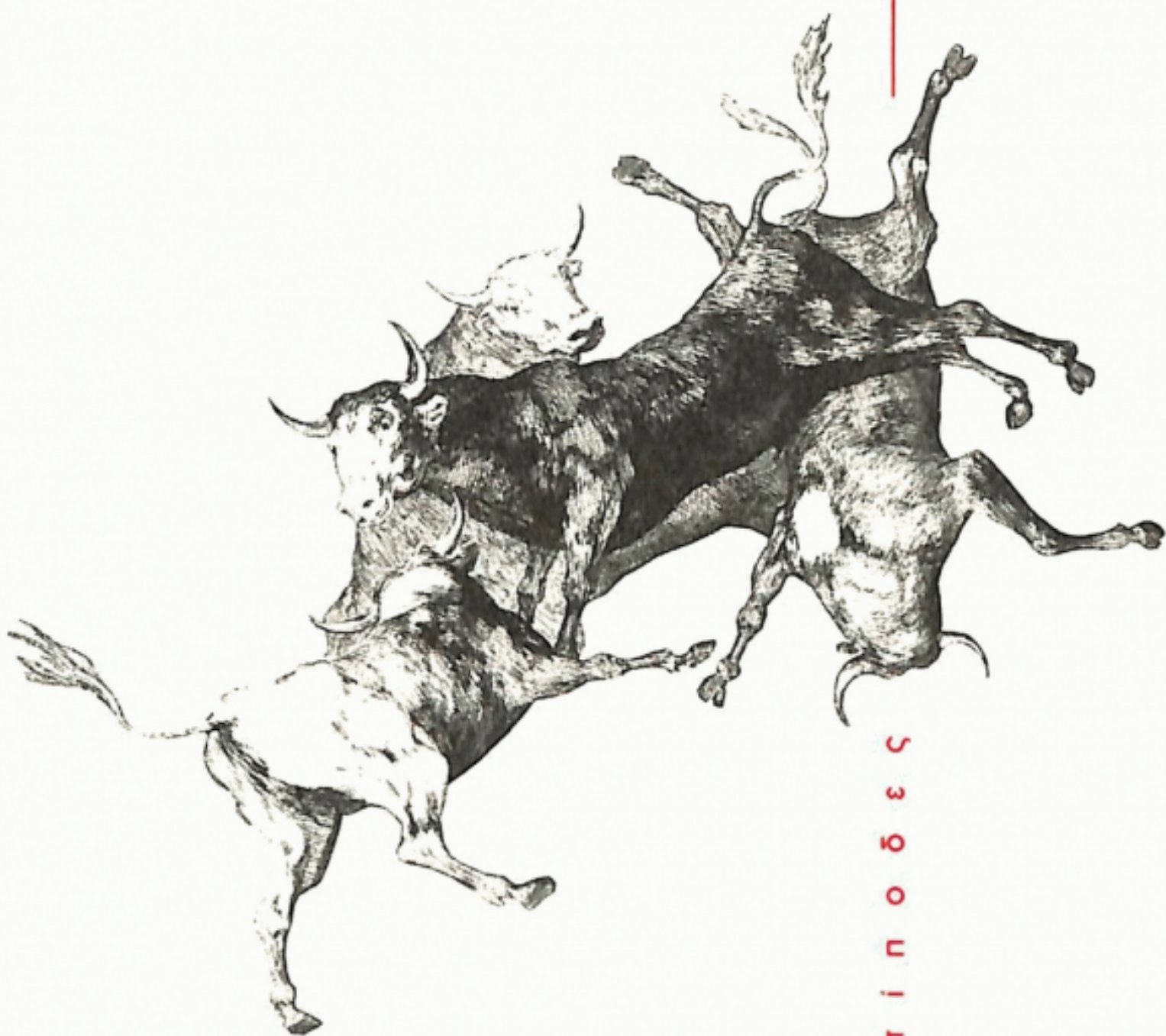

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ
ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ

ΓΚΙΑΚ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

31η χιλιάδα

ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ

ΓΚΙΑΚ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

—•—
αντίποδες

2015

Έρθε ο καιρός να φύγουμε

Ποια; Αυτή που 'βαλε τα τσιγάρα στην τσέπη του μακαρίτη; Αυτή είναι η θεια-Ανθή. Η χήρα που λέμε. Α, νόμιζα που την ήξερες. Όχι, όχι. Δεν τον είχε σόι.

Έλα πιο δώθε μη μας ακούνε. Με τη θεια-Ανθή που λες, είχανε ιστορία. Μου τα 'χε πει ο μακαρίτης. Ήμανε μικρότερος απ' αυτόνα, αλλά κάναμε πολλή παρέα έναν καιρό. Προτού να φύγω να πάω στη Θήβα. Είσαι ίδιος ο πατέρας σ', μου 'λεγε, γι' αυτό σε αγαπάω πολύ, ρε παιδί. Είχα, να πούμε, γυρίσει ένα απόγεμα και θυμάμαι δεν είχα προφτάσει καλά καλά να κατεβώ απ' τ' αμάξι και περνούσε και μου λέει, άσ' τα κι έλα να πιούμε ένα ουζάκι. Ήμανε μόλις απ' το ταξίδι. Του λέω, ρε Κυριακούλη, να πάω να πω ένα γεια στη μάνα μ' κι έρχομαι. Άσ' τη μάνα σ', μου λέει. Η μάνα πάντα περιμένει. Έλα, πάμε. Καθόμασταν, το

θυμάμαι σαν τώρα στον γερο-Χρήστο, δεν θυμάμαι αν το πρόλαβες εσύ. Κει που 'ναι τώρα το ταχυδρομείο. Τέλος πάντων. Καθόμασταν που λες και τα συζητάγαμε και του λέω, έδωσα λόγο Κυριακούλη. Αιντε επιτέλους, ρε μπαγάσα, μου λέει, γεροντοπαλικάρο κόντεψες. Και με ποιανού να 'χουμε το καλό ερώτημα; Ξένη, του λέω, απ' τη Θήβα. Πού να την ξέρεις. Θα τη φέρω όμως, του λέω, τ' αϊ-Λιος να τηνε δείτε κιόλας. Με κοιτάει. Μου λέει, ξένη ε; Γιατί, ρε, του το 'πα έτσι στα γελαστά, είχες κάνα κορίτσ' στο χωριό τόσον καιρό να μου δώσεις και δε μου το 'χες πει; Δε μιλάει, δε λαλάει. Ρε Κυριάκο, ρε καλέ μου, ρε χρυσέ μου; Τι έπαθες; Τίποτα. Με κοιτάει και μιλιά. Φοβήθηκα, λέω πάει, μου 'μεινε σέκος. Του πιάνω το χέρι, το σφίγγω, παγωμένο. Ωπα. Με ζώσανε τα φίδια. Βάνω και πιάνω τα κλειδιά έτοιμος να τον φορτώσω να φύγουμε στο νοσοκομείο. Ρε του λέω, είσαι καλά; Μίλα ρε, του λέω, τι έχεις; Μου κάνει νόημα. Κάτσε, μου λέει. Συμπάθα με, δεν είν' τίποτα. Ρε, τι τίποτα; Σα να σε πήρε ίσκιος έκανες. Είσαι καλά; Θεε να σε πάω στο γιατρό; Κάτσε, κάτσε, μου κάνει. Μια χαρά είμαι. Παραγγέλνουμε ένα μεζέ, να πούμε, δεν γλωσσιάζει μπουκιά. Τον κοιτάω, τίποτα. Μια το τσιγάρο, μια το ποτήρι. Άμα είπα τίποτα άθελά μ', Κυριάκο, του λέω, και παραξηγήθηκες να μου το πεις, να σου πω και συγγνώμη. Αλλά άμα είναι να καθόμαστε και να μη μου λες κουβέντα, να σηκωθώ να φύγω. Δεν είμαστε τίποτα παιδιά. Μην εισ' αφύς, μου λέει. Πες του Χρήστο να μας φέρει ένα ακόμα και θα σου πω.

Το δεκαεννιά, μου λέει, που μπήκε ο στρατός στη Σμύρνη, εγώ ήμανε από τους πρώτους στην πόλη. Τι σχέση έχ' αυτό; του κάνω. Πάψε κι άκου, μου λέει. Ήμανε που λες απ' την αρχή. Τις δυο πρώτες μέρες έπειτα που κατεβήκαμε γινόταν ο κακός χαμός. Είχε

βγει το ευζωνικό σε λάθος μεριά κι όπως πέρναγε απ' τα σοκάκια για να 'ρθει να πέσει προς τα μας, βρήκανε κάτι Τούρκους φαντάρους, πέσανε κάτι ντουφεκιές, κι ύστερα αρχίνησε και γίνηκε το μάλ'-βράσ'. Έβραζε ο τόπος να πούμε και γινήκανε πράματα ουκ ολίγα. Κι απ' τους δυο, υπ' όσιν. Φκιάσαμε πράματα που να μ' τα πεις τώρα ότι τα 'καμα γω, θα σου πω είσαι ψεύτης. Να καταλάβεις, μου δώσανε καινούργιο όπλο, γιατί είχε σπάσει το κοντάκι. Εμ, σπάει το κοντάκι; Κι όμως. Με τόσο λύσσα βάραγα που το έσπασα. Ας είναι. Άμα περάσανε κείνες οι μέρες κι ηρέμησε το πράμα, μας παίρνουνε και μας στέλνουνε τη μονάδα τη δικιά μου στο Καντιφεκαλιέ. Στην πόλη μέσα πάλι, αλλά στο στρατόπεδο.

Πρώτη φορά εκεί πήραμε μια ανάσα, να πούμε. Παίρναμε και καμιά άδεια να κάνουμε την τσάρκα μας. Κι η Σμύρνη ήτανε πολιτεία. Τι Αθήνα και Σαλονίκη. Τις είχα δει και τις δυο στον πόλεμο, μα σαν την Σμύρνη, Γούσια, μόνο στην Αμέρικα έχει πόλεις. Αμάξια, εστιατόρια, καφενεία με κομπανίες, πράματα που δε λέγεται. Περπάταγα, θυμάμαι, κι όλο σκεφτόμανε πότε να περάσει ο πόλεμος, να ξετελέψω από φαντάρος, να 'χω όλον τον καιρό δικό μ', να τη γυρνάω μέρα νύχτα.

Ρε Κυριακούλη, του 'χα πει, να με συμπαθάς, αλλά τούτα όλα μου τα 'χεις ματαπέι. Τι σχέση έχουν; Ρε καλόπαιδο, έτσι το 'χε το συνήθειο να σε λέει άμα αρχίναγε και θύμωνε, άσε με ν' αποσώσω. Μη με διακόπτεις δις στην ώρα.

Λοιπόν, τον Μήτσο του Ρέντζη που λένε, τονε ξέρεις; Α μπράβο. Μ' αυτόνα ήμανε που λες και γυρνάγαμε έτσι ένα απόγιομα σε κάτι σοκάκια πίσω απ' την παραλία. Είχαμε άδεια απογεματινή και ψάχαμε να βρούμε να πιούμε κάνα ουζάκι να πούμε. Κι όπως

περνάμε, που λες, κάτω από 'να μπαλκονάκι μας φω-
νάζουν δυο κορίτσα. Επ, είπαν, πού πάτε τέτοια ώρα,
ελάτε απάν' να σας ψήσουμε έναν καφέ. Μας αγαπά-
γανε, βλέπεις, τότες οι Έλληνες εκεί. Άμα χτύπαγες
πόρτα Έλληνα και ζήταες νερό, σε βάνανε μέσα στο
σπίτι και σου δίνανε και το κανάτι που λέει ο λόγος.
Εμείς απ, κουμπωθήκαμε όμως, που λες. Γιατί κορίτσα
πράμα, κι ωραία κορίτσα, να θένε να σε βάνουν έτσι
στο σπίτι, μας φάνηκε παράξενο. Πουτάνες θα 'ναι,
μου λέει ο Μήτσος, καλλιά να φεύγουμε. Άντε ρε, του
λέω. Ό,τι και να 'ναι δεν τρώνε. Κι άμα θέλουμε σκω-
νόμαστε και φεύγουμε. Το άργητο είναι; του λέω.

Όντως μας ανοίξανε, από δω, μας λένε, και τι να
σου πω, ρε Γούσια. Δέκα φορές μας είπανε από δω.
Τόσο μεγάλο ήτανε το σπít. Με τα πολλά φτάνομε σε
μια σάλα, μας καθίζουνε. Είχαμε χαζέψει εμείς. Το
σπίτι ήταν σαν το διοικητήριο να πούμε μεγάλο. Πιά-
νο είχε, ζουγραφιές στους τοίχους γύρω γύρω, τραπέ-
ζα όλο γυαλί κι απάνω ποτήρια κρύσταλλα. Τι να σου
λέω και τι να δεις. Σα χάνοι κοιτάγαμε ολόγυρα. Με
σκουντάει ο Μήτσος, ρε, μου λέει, τούτες δω είν' αρ-
χόντισσες. Πάψε, του 'πα, μην πεις καμιά κουταμάρα.
Πάψε να ιδούμε. Μας ρωτήξανε τα κορίτσα, θέτε
καφέ, λεμονάδα; Λέμε μεις, καφέ. Φεύγει η μία, η πιο
μεγάλη ας λέμε, γιατί κι οι δυο μικρές ήσανε σαν και
μας, κι η άλλη μας δείχνει ένα ντιβάνι και λέει, καθί-
στε, θα φέρει η αδερφή μ' τους καφέδες. Κάθεται κι
αυτή σε μια καρέκλα αντίκρυ και μας λέει πόσο χαι-
ρουνταν που 'χανε έρθει οι Έλληνες στην πόλη και
που σε λίγα χρόνια θα γινόντουσαν κι αυτοί κράτος
με μας και τέτοια. Στο μεταξύ, γύρισε κι η άλλη μ' ένα
δίσκο με τους καφέδες σε κάτι φλιτζάνια, Γούσια, όλο
κεντητά με χρώμα και σκέδια χρυσαφιά. Φάτε και
λουκούμια, μας λέει, και μας τ' ακουμπάει μπροστά.

Τα 'χαμε χάσει εμείς. Κοιτιόσαντε αυτές, γελάνε, μη
ντρέπεστε λένε, πάρτε. Φχαριστώ, τους λέω γω, τέ-
τοια καλοσύνη δεν έχω ματαπαντήσει. Να σας έχει
καλά η Παναγιά. Στην υγεία σας, τους λέω, έτσι με το
νερό. Σιγά σιγά πιάσαμε και ξεθαρρέψαμε και αρχινή-
σαμε την ψιλή κουβέντα. Κάποια στιγμή μας ρωτάνε
από πού είστε; Απ' το Μαλισσάτ, τους λέω γω, απ' την
Αθήνα. Ποια Αθήνα, μου λέει η μία; Για τήρα δω στο
χάρτη, εσείς είστε εκατό χιλιόμετρα απ' την Αθήνα,
και σκώνεται ο διάολος και πάει σε μια κορνίζα στον
τοίχο και μου δείχνει. Θάμαξα, λέω κοίτα κορίτσ' πρά-
μα πόσα ξέρει. Είπαμε κι άλλα πολλά και στο τέλος
ντραπήκαμε που καθόμασταν τόσο μεγάλη βεγγέρα
σε ξένο σπίτι κι είπαμε ψέματα ότι πρέπει να φύγουμε
γιατί δήθεν έπρεπε να γυρίσουμε στο τάγμα. Ντάξει,
μας λένε αυτές, να μας ξαναπεράσετε, να 'ναι δω κι ο
αδερφός μας να σας φιλέσουμε και κάνα ουζάκι, γιατί
ο καφές δεν πιάνει. Μας πάνε προς την πόρτα κι εκεί
στο πλατύσκαλο, γυρνάει η μικρή και μου κάνει, θες
να πάμε σινεμά; Πού να ξέρω γω τότες τι 'ναι ο σινε-
μάς; Αλλά ντράπκα, ναι, της λέω. Έλα, μου λέει, άμα
μπορείς την Πέμπτη να με πάρεις να πάμε.

Την Πέμπτη όντως σινιαρίστηκα και δυο και τρεις
πήγα και τη βρήκα. Μ' ανοίγει πάλι η αδερφή της,
βάστα δυο λεπτά, μου λέει, κι έρχεται η μικρή. Περι-
μένω γω στην πόρτα κι όταν έρχεται χάνω τη μιλιά
μου. Λουλούδ' άσπρο. Βγαίνει κι η μεγάλη από πίσω,
να την προσέχεις, μου λέει, και μην αργήσετε πολύ.
Ούτε να κουνήσω το κεφάλι να πω ναι δεν μπόραγα.
Έτρεμα ολόκληρος. Με πήρε αλαμπρατσέτα και βγή-
καμε στο σεργιάνι κι απ' την κουβέντα την πολλή
ούτε σινεμά πήγαμε εκείνη τη μέρα ούτε τίποτα. Πα-
γαίναμε πάνω κάτω το λιμάνι και μόνο μιλάγαμε.
Σαν πήρε και σουρούπωσε, μου λέει, τράβα με σπίτι

για θ' ανησυχήσουν οι δικοί μ'. Αλλά να περάσεις κι αύριο να με πάρεις. Θα πάμε να φάμε μια πάστα. Γιούρισα κείνο το βράδυ στο στρατόπεδο και μ' είχε πιάσει πυρετός που δεν κοιμήθκα ντιπ όλη νύχτα. Την επομένη όμως ξαναπήγα και την πήρα.

Μη σ' τα πολυλογώ, πάγαινα και την έβλεπα κάθε που έβγαινα κι άλλοτε καθόμασταν στο σπίτι, άλλοτε σεργιανίζαμε, με τα πολλά γνώρισα και τον αδερφό της, γιατί ήταν ορφανή και δεν είχε γονιούς, και μου λέει το και το, τι σκοπό έχεις με την αδερφή μου, γιατί πολλά σούρτα φέρτα. Εγώ την αδερφή σ' του είπα, την αγαπάω κι ούτε που την έχω πειράξει. Μόνο στη βόλτα πάμε κι έπειτα τη γυρνάω στο σπίτ'. Αδερφός της είσαι όμως και κουμάντο κάνεις εσύ. Άμα θες να την παρατήσω ήσυχη να μου το πεις, αλλά σ' το λέω στα ίσα, του 'πα, γω μια φορά δεν το 'χω σκοπό να την αφήσω. Γι' αυτό να δώσουμε λόγο και με το καλό που θα τελειώσει ο πόλεμος την παίρνω γυναίκα. Δώσαμε τα χέρια και τα συμφωνήσαμε κι έκτοτε πάγαινα καθημερινά στο σπίτι κι όταν βγαίναμε μου 'χαν εμπιστοσύνη και γυρνάγαμε και πιο αργά. Κι όλο, της έλεγα, να, καρτέρα λίγο να τελειώσει το πράμα και μετά θα γράψω στους δικούς μ' να πάρουνε το καράβι και να 'ρθουνε να περάσουμε τις βέρες.

Κι εκεί που η δουλειά πάγαινε ρολόι κι ήμασταν στα μέλια, ξαναρχίσανε τα όργανα και πάω ένα απόγιομα στο σπίτι και της λέω το και το, το σκώνουνε το τάγμα απ' τη Σμύρνη, ξαναπαίρνουμε το δρόμο. Να μη στεναχωριέσαι, της είπα, δεν έχουνε πολλά ψωμιά οι Τούρκοι ακόμα, θα τελέψουμε στα γρήγορα. Κι έμπηξε τα κλάματα κι ούτε που σταμάταγε, μέχρι που 'ρθε κι ο αδερφός της και που καθόμασταν και τη μάλωσε και της λέει τι κάνεις έτσ', λες και κλαις πεθαμένο; Θα πάει και θα 'ρθει κι όλα καλά. Έτσι είναι,

λέω κι εγώ, να μου γράφεις και θα σου απαντάω κι όσο να σου φανεί θα 'μαι πίσω.

Ήρθε ο καιρός να φύγουμε και το βράδυ πριν ζήτησα απ' τον διοικητή και πήγα και την είδα. Κάτσαμε τα ξανάπαμε και στο τέλος με φίλησε και μου 'βαλε στην τσέπη ένα πακέτο τσιγάρα, τη μάρκα την Τουρμάκ, μια τούρκικια που μ' άρεσε. Κει που θα πας, μου λέει, να τα καπνίζεις και να με θυμάσαι.

Γούσια, γω γράμματα καλά δεν ήξερα κι όταν μου φτάνανε τα γράμματα σελίδες μου 'ρχόταν βαριά που γω δεν μπόραγα να γράψω πάνω από δέκα σειρές, να της πω αυτά που 'χα κατά νου. Κι έτσ' έστελνα μαζί με το γράμμα και ζουγραφίες που έφτιαχνα πάν' στα πακέτα απ' τα τσιγάρα που μου 'πεμπε με το φάκελο. Πέρναγε ο καιρός όμως και τελειωμό δεν είχε ο σκοτωμός κι άρχισε να με πιάνει εμένα η απελπισιά. Κι όταν γίνηκε και μας πήρανε φαλάγγι οι Τούρκοι κι αρχίσαμε να γυρνάμε σαν τα κοπάδια, κοπήκανε και τα γράμματα και τα όλα. Πρόλαβα μόνο εγώ κι έδωσα σ' έναν ντόπιο και τον διάταξα να της πάει ένα τελευταίο ραβασάκι που της έγραφα, Ανθούλα μου είμαι καλά. Φεύγουμε με τα καράβια. Θα γυρίσω πάλι. Άμα πάρεις το γράμμα μου, να ξέρεις θα σε περιμένω. Κι έπειτα φύγαμε.

Γύρισα στο χωριό κι απ' τη δικιά μ' τη σειρά ήμανε εγώ και καμιά εικοσαριά ακόμα. Μα μήτε που μ' ένοιαζε. Είχα μάθει που 'χε γίνει το κακό στη Σμύρνη κι ούτε που μ' είχε μείνει ψυχή να χαρώ που 'μουνα ζωντανός κι έβλεπα τη μάνα μ'. Κι ήρθε και πέρασε καιρός κι εγώ μήτε να φάω μήτε να βγω απ' το σπίτ' ήθελα, κι άκουγα που 'λεγε η μάνα μ' στη γειτονιά ότι τάχατες ήμανε άρρωστος απ' την κακουχία και γι' αυτό. Αλλά γω για μήνες με το ζόρι σκωνόμουνα απ' το κρεβάτι μέχρι που 'ρχεται και με πιάνει ο πατέρα

μ' και μ' αρωτάει τι γίνηκε και μ' έχει φάει τέτοιο μαράζι. Το και το, του λέω. Με βάζει πόστο και μου λέει, τόσοι και τόσοι πεθάνανε στον πόλεμο, άντρες και παλικάρια κι εσύ κάθεσαι και μυξοκλαίς για μια γυναίκα; Θα βρεις άλλη και θα παντρευτείς και θα τα λησμονήσεις τούτα όλα. Μ' έκανε και ντράπκα, γιατί ήμανε και μικρός ακόμα και του 'χα σέβας του πατέρα μ'. Και πώς να του το 'λεγα που απ' όσους είχα δει και πεθάνανε, κι απ' τα χέρια μ', και φίλους, εγώ μονάχα την Ανθή θυμόμανε.

Το 'μαθε κι η μάνα μ', Γούσια, και το βάλανε αμέτι μουχαμέτι να μου βρούνε νύφη, να παντρευτώ, να μου περάσει. Και μες στο χρόνο είχα πέντε προξενιά κι όλα τα χάλαγα, μέχρι που στο τέλος φέρανε τον γούμενο απ' το μοναστήρι να μου πει που 'ναι αμαρτία να σκέφτομαι ακόμα τους πεθαμένους. Κι έτσι το πήρα απόφαση κι εγώ κι έδωσα λόγο τότες και παντρεύκα τη Ρίνα. Ίσα που χόρεψα στο γάμο κι είπανε τότες που ήμανε τάχα αδέξιος στο χορό, γι' αυτό. Είχανε πει και στον συμπέθερο ότι ήμανε απ' τη φτιαξιά μ' βαρύς και δε μίλαγα, κι όλα τα κουκουλώσανε.

Μια μέρα το χειμώνα του εικοσιτέσσερο, έκοβα πασάλια για το φράχτη, θυμάμαι, κι έρχεται η Ρίνα, γκαστρωμένη στον Γιάννη, και μου λέει ήρθανε πρόσφυγες στο χωριό κι είπε ο πρόεδρος να μαζευτείτε οι άντρες όσοι μπορείτε να πάτε να τους διώξετε, γιατί άμα 'ρθούνε δώθε θα μας πάρουνε τα κτήματα. Τ' ακούω κι εγώ και γίνομαι πυρ. Πήγαμε κείθε και τους καταστρέψαμε, ρε Γούσια, το καταλαβαίνεις; Τόσο αγριεμένο δεν τον είχα ξαναδεί τον Κυριάκο. Πήγαμε κείθε, μου λέει, κι είχανε παλάτια και γυρνάγανε οι αθρώποι με κουστούμια και φορέματα, κι άμα γυρίσαμε μεις πίσω στο χωριό, τα κορίτσα μας τα βρήκαμε ακόμα με τα σιγκούνια. Τους αναστατώ-

σαμε, τους κάναμε ζημιά, και τώρα που πέσανε στην ανάγκη μας τους κλωτσάγαμε σαν τα πατσαβούρια. Πήγα, μου 'πε, έτσι όπως ήμανε με την κοσόρα στο χέρι και τους βρίσκω που τους είχανε κυκλωμένους και τους τραβάγανε και τους βρίζανε. Κι όπως κάνω να μιλήσω, να πω σταματήστε ρε ζα, την είδα, Γούσια, μου λέει. Καθότανε ξακριστά σαν παιδί δαρμένο και τήραε εμάς. Έψαχνε με τα ματάκια της κι έσφιγγε στον κόρφο ένα πάκο χαρτιά δεμένα με το σπάγκο, τον θυμάμαι που μου είπε κι έκλαψε. Πρώτη φορά είδα τον Κυριάκο να κλαίει. Με τιμώρησε ο Θεός, Γούσια, μου είπε, γιατί ο άντρας δεν κάνει να δίνει δυο φορές λόγο για το ίδιο πράμα.

Ω ρε! Τον σηκώνουν. Ούτε το πήρα γραμμή. Είν' η ώρα. Έλα πάμε. Θα σ' τα πω μετά.